

वैरण व पशूखाद्य विकास या केंद्र पुरस्कृत
योजनेस प्रशासकीय मंजूरी प्रदान करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्य व्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्र. : फॉडर-२०११/प्र.क्र.२२७/पदुम-४
मंत्रालय, विस्तार मुंबई-४०००३२
दिनांक : २९ सप्टेंबर २०११

वाचा : केंद्र शासनाचे पत्र क्र.२-४१ /२००७-एएचटी/एफएफ/कृषि भवन, नवी दिल्ली -१,
दि.२०/४/२०११

प्रस्तावना : केंद्र शासनाने ११ व्या पंचवार्षिक योजनेत नवीन केंद्र पुरस्कृत वैरण पशूखाद्य विकास योजनांचा समावेश करून, सन २०१०-११ या वर्षापासून अंमलबजावणीस सुरुवात केली आहे. या योजने अंतर्गत वैरण व पशूखाद्य विकासा संदर्भात विविध कार्यक्रमांना प्रशासकीय मंजूरी प्रदान केलेली असून, या अंतर्गत काही कार्यक्रमांना केंद्र शासनाकडून ५० टक्के, काही कार्यक्रमांना ७५ टक्के व काही कार्यक्रमांना १०० टक्के अनुदान मंजूर केलेले आहे. वैरण व पशूखाद्य विकास ही केंद्र पुरस्कृत योजना राज्यात राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती, त्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय : वैरण व पशूखाद्य विकास या केंद्र पुरस्कृत योजनेस या द्वारे शासनाची प्रशासकीय मंजूरी प्रदान करण्यात येत आहे. सदरची योजना सन २०११-१२ पासून राज्यात राबविण्यात यावी. चांगल्या प्रतिच्या प्रथिनयुक्त वैरणीचे आणि पशूखाद्याचे उत्पादन वाढविणे व त्याद्वारे पशुपोषणाच्या दर्जामध्ये सुधारणा करणे हा या योजनेचा उद्देश आहे.

या योजने अंतर्गत खालीलप्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यात यावेत.

१) गवतक्षेत्र विकास व साठा :

हलक्या/पडीक जमिनी विकसीत करून त्यावर योग्य प्रकारचे एकदल/द्विदल गवत प्रजाती व वैरणदेय वनस्पती /वृक्ष (फॉडर ट्री) यांची लागवड करून जमिनीची अतिरिक्त धूप थाबविणे, जनावराच्या पोषणसाठी वैरणीचे उत्पादन करणे, उत्पादित वैरणीचा राखीव साठा वैरण संचयणीचे स्वरूपात जतन करणे हा या कार्यक्रमांचा उद्देश आहे.

या कार्यक्रमांतर्गत जमिनीची प्रतवारी निश्चित करून, कृषी हवामान प्रभागानुसार योग्य गवत प्रजातीची लागवड करण्यात यावी, जेणेकरून सदर जमिनीची धूप थाबविण्या बरोबरच सुपिकता वाढविण्यास मदत होईल.या कार्यक्रमांतर्गत एका युनीटसाठी ५ ते १० हेक्टर एवढे क्षेत्र वैरण विकासासाठी उपयोगात आणण्यात यावेत. या अंतर्गत सामाईक वसकस जमिनी, गायरान, पडीक जमिनी, शासकीय प्रक्षेत्राच्या जमिनी, गोशाळाच्या जमिनी, वनक्षेत्रातील जमिनी आणि शेतक-यांच्या वैयक्तिक जमिनीवर हा कार्यक्रम राबविण्यात येईल. या कार्यक्रमांतर्गत १० हेक्टरच्या एका युनीट करिता केंद्र शासनाचे १०० टक्के अनुदान अनुज्ञेय राहिल. या अनुषंगाने वर नमूद केलेल्या प्रवर्गानिहाय १० हेक्टरच्या एका युनीटसाठी बाबनिहाय अनुज्ञेय अनुदानाचा तपशिल परिशिष्ट-१ मध्ये नमूद केला आहे. त्यानुसार कार्यक्रमांची अंमलबजावणी करण्यात यावी. या कार्यक्रमांतर्गत ५ हेक्टरच्या एका युनीटवर उक्त कार्यक्रम राबविता येईल, मात्र त्याप्रमाणानुसार केंद्र शासनाचे अनुदान अनुज्ञेय राहिल. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-२ नुसार विहित नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा.

या कार्यक्रमांसाठी खालील लेखाशिर्षांतर्गत खर्च नोंदविण्यात यावा.

लेखाशिर्ष

मागणी क्र. डी - ४

२४०३ - पशुसंवर्धन,

१०७ - वैरण व पशुखाद्य,

(००) (०७) - गवती कुरणांचा विकास,

१०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना,

३१ - सहाय्यक अनुदाने,

(संकेतांक क्र. २४०३ २४९३)

२) वैरण बियाणे प्रापण/संकलन आणि वितरण (Fodder Seed Procurement and Distribution) :

राज्यात उत्तम दर्जाचे ब्रिडर वैरण बियाणे, पायाभूत बियाणे आणि प्रमाणित बियाणे यांचे उत्पादन वाढवून उत्पादित बियाणांना खात्रीशीर बाजारपेठ उपलब्ध करून देणे आणि शेतक-यांना सदरचे दर्जेदार प्रमाणित वैरण बियाणे वाटप करणे, हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

या कार्यक्रमांतर्गत राज्याची प्रमाणित वैरण बियाणांची आवश्यकता/गरज विचारात घेऊन, त्यानुसार प्रमाणित वैरण बियाणे प्राप्त करून घेण्याचे दृष्टीने आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे स्तरावर वैरण बियाणे उत्पादन करणा-या यंत्रणांशी (राज्य बियाणे महामंडळ, राष्ट्रीय बियाणे महामंडळ, राज्य शासन कृषी विभाग, अशासकीय संघटन (NGO) , स्वयं सहाय्यता गट (SHG, दूध महासंघ ईत्यादी)) करारनामा करण्यात यावा. त्या योगे सदर यंत्रणांद्वारे शेतक-यांच्या शेतापर्यंत वैरण बियाणे सर्व वाहतूक खर्चासह पोहोच करून प्रमाणित वैरण बियाणे उत्पादन कार्यक्रम राबविण्यात यावा. त्यानंतर संबंधित यंत्रणांनी शेतक-यांकडे उत्पादित झालेले प्रमाणित वैरण बियाणे खरेदी करून पशुसंवर्धन विभागाला उपलब्ध करून द्यावे. अशा रितीने उपलब्ध झालेले प्रमाणित वैरण बियाणांचा, पशुसंवर्धन विभागाद्वारे इच्छुक शेतक-यांना वैरण उत्पादनासाठी विनामुल्य (१०० टक्के अनुदानावर) पुरवठा करण्यात यावा. या कार्यक्रमाकरीता शासकीय यंत्रणा/शासन अंगीकृत उपक्रमांना केंद्र शासनाचे ७५ टक्के अनुदान व राज्य शासनाचे २५ टक्के अनुदान अनुज्ञेय राहिल.

या कार्यक्रमांतर्गत प्रमाणित वैरण बियाणांचे उत्पादन करून घेऊन, ते उत्पादक शेतक-यांकडून बिकत घेऊन पशुसंवर्धन विभागाला मागणीप्रमाणे पुरवठा करणे या करीता, येणारा खर्च योजनेच्या अनुदानातून भागविण्यात यावा, या कार्यक्रमाकरीता शासकीय यंत्रणा/शासन अंगीकृत उपक्रमांना केंद्र शासनाचे ७५ टक्के अनुदान व राज्य शासनाचे २५ टक्के अनुदान अनुज्ञेय राहिल. या कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने राज्याची प्रमाणित वैरण बियाणांची आवश्यकता निश्चित करणे, संबंधित यंत्रणांशी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार करारनामा करणे, या बाबतची कार्यवाही आयुक्त पशुसंवर्धन स्तरावर करण्यात यावी. यानुसार केंद्र शासनाकडे मागणी करावयाची ७५ टक्के केंद्र हिश्याची रक्कम आणि आवश्यकतेनुसार करावयाची राज्य हिश्याची तरतूद याचीही परिगणना आयुक्त पशुसंवर्धन स्तरावर करण्यात यावी. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-३ नुसार विहीत नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा.

या कार्यक्रमाचे लेखाशिर्ष स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

३) खाद्य विश्लेषण प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण :

राज्यात पशु व कुक्कुट खाद्याचा तसेच या खाद्याच्या निर्मितीसाठी लागणा-या खाद्य घटकांचा दर्जा, विहीत मानकांनुसार व उच्च प्रतीचा ठेवून, उच्च दर्जाचे खाद्य उत्पादन वाढविणे व उपलब्ध करून देणे, हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

या कार्यक्रमांतर्गत राज्यातील पशुसंवर्धन विभागाची खाद्य विश्लेषण प्रयोगशाळा तसेच महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ यांचे अधिनस्त कार्यरत असलेल्या पशुवैद्यकीय महाविद्यालयातील खाद्य विश्लेषण प्रयोगशाळा तसेच कृषी विद्यापीठांतर्गत कार्यरत खाद्य विश्लेषण प्रयोगशाळामध्ये खाद्य नमुन्यांचे पृथक्करण करणेसाठी आवश्यक असलेली आधुनिक यंत्रसामुग्री व उपकरणे खरेदी करण्यात यावीत, याकरीता केंद्र शासनाचे ५० टक्के अनुदान अनुज्ञेय राहील. उर्वरीत ५० टक्के खर्च संबंधित यंत्रणेद्वारे/राज्य हिश्याद्वारे करण्यात यावा. एका खाद्य विश्लेषण प्रयोगशाळेकरीता केंद्र शासनाच्या ५० टक्के अनुदानाची अनुज्ञेय कमाल मर्यादा रु.१००.०० लक्ष (रुपये शंभर लक्ष) राहील. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-४ नुसार विहीत नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा. पशुखाद्य विश्लेषणासाठी खाद्य नमुने तपासणीचे दर त्याचप्रमाणे लेखाशिर्ष स्वतंत्ररित्या कळविण्यात येतील.

४) (अ) - हस्तचलित कडबाकुटी यंत्राच्या वापरास प्रोत्साहन देणे (Introduction of Hand Driven Chaff cutter) :

राज्यात उत्पादीत होणा-या वैरणीचा पुरेपूर वापर व्हावा व वैरण वाया जाण्याचे प्रमाण कमी व्हावे, हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

कमीत कमी ५ गुरे असलेले सहकारी दूध उत्पादक संस्थांचे सभासद, वैयक्तिक शेतक-यांना तसेच आत्मा/कृषी विज्ञान केंद्र यांना प्रात्यक्षिक प्रशिक्षण देण्यासाठी या कार्यक्रमांतर्गत लाभ देण्यात यावा. मात्र लाभार्थी/उपरोक्त संस्थांनी यापूर्वी राज्य अथवा केंद्र शासनाच्या इतर योजना/कार्यक्रमाखाली याचा लाभ घेतलेला नसावा.

एका हस्तचलीत कडबाकुटी यंत्र खरेदीसाठी रु.५०००/- (रुपये पाच हजार फक्त) खर्च अपेक्षित आहे. सदर खर्चाच्या ७५ टक्के अथवा कडबाकुटी यंत्राच्या प्रत्यक्ष खरेदी किंमतीच्या ७५ टक्के यापैकी जी रक्कम कमी असेल, तेवढे केंद्र शासनाचे अनुदान या कार्यक्रमांतर्गत अनुज्ञेय राहील. उर्वरीत २५ टक्के खर्च लाभार्थी/संस्थेने करावा. कृषि विज्ञान केंद्र आणि आत्मा यंत्रणे करिता राज्य शासनाचे २५ टक्के अनुदान अनुज्ञेय राहील. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-५ व परिशिष्ट-६ नुसार विहीत नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा.

(ब) - विद्युतचलित कडबाकुटी यंत्राच्या वापरास प्रोत्साहन देणे (Introduction of Power Driven Chaff cutter) :

राज्यात उत्पादित होणा-या वैरणीचा पुरेपूर वापर व्हावा व वैरण वाया जाण्याचे प्रमाण कमी व्हावे, हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

कमीत कमी १० गुरे असलेले सहकारी दुध उत्पादक संस्थांचे सभासद, वैयक्तिक शेतक-यांना तसेच आत्मा/कृषी विज्ञान केंद्र यांना प्रात्यक्षिक प्रशिक्षण देण्यासाठी या कार्यक्रमांतर्गत लाभ देण्यात यावा. मात्र लाभार्थी/उपरोक्त संस्थांनी यापूर्वी राज्य अथवा केंद्र शासनाच्या इतर योजना/कार्यक्रमाखाली याचा लाभ घेतलेला नसावा.

एका विद्युतचलित कडबाकुटी यंत्र खरेदीसाठी रु.२००००/- (रुपये वीस हजार फक्त) खर्च अपेक्षित आहे. सदर खर्चाच्या ७५ टक्के अथवा कडबाकुटी यंत्राच्या प्रत्यक्ष खरेदी किंमतीच्या ७५ टक्के यापैकी जी रक्कम कमी असेल, तेवढे केंद्र शासनाचे अनुदान या कार्यक्रमांतर्गत अनुज्ञेय राहील. उर्वरीत २५ टक्के खर्च लाभार्थी/संस्थेने करावा. कृषि विज्ञान केंद्र आणि आत्मा यंत्रणे करिता राज्य शासनाचे २५ टक्के अनुदान अनुज्ञेय राहील. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-७ व परिशिष्ट-८ नुसार विहीत नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा. या कार्यक्रमाचे लेखाशिर्ष स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

५) मूरघास तयार करण्याच्या युनिटची स्थापना करणेसाठी अर्थसहाय्य (Assistance for Establishment of Silage making Units) :

अतिरिक्त उत्पादीत हिरव्या वैरणीचे मूरघास तयार करून, त्याचा चारा टंचाईच्या काळात गुरांना पोषणमूल्य युक्त वैरण उपलब्ध करून देणे हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

या कार्यक्रमांतर्गत मूरघास तयार करण्यासाठी चर पध्दत अवलंबण्यात यावी. यासाठी चर (Silo pit) तयार करण्याकरीता बांधकामासाठी रु.७५,०००/- (रुपये पंच्याहत्तर हजार फक्त). त्याचप्रमाणे विद्युतचलित कडबाकुटी यंत्र खरेदी करण्यासाठी रु.३०,०००/- (रुपये तीस हजार फक्त) च्या मर्यादेत केंद्र शासनाचे १०० टक्के अनुदान अनुज्ञेय राहिल. सहकारी सहकारी दूध उत्पादक संस्थांचे सभासद, वैयक्तिक शेतक-यांना तसेच आत्मा/कृषी विज्ञान केंद्र यांना प्रात्यक्षिक प्रशिक्षण देण्यासाठी या कार्यक्रमांतर्गत लाभ देण्यात यावा. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-९ व परिशिष्ट-१० नुसार विहित नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा.

या कार्यक्रमाचे लेखाशिर्ष स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

- ६) अझोला उत्पादन प्रात्यक्षिक केंद्राची स्थापना करण्यासाठी अर्थसहाय्य (Assistance for Demonstration Azolla cultivation and production Units) :

हिरव्या वैरणीला पर्याय म्हणून अझोला, या शेवाळ वनस्पतीचे उत्पादन वाढविण्यास प्रोत्साहन देणे, हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

या कार्यक्रमांतर्गत निवडलेल्या शेतक-यांना, सहकारी दूध संघाचे सदस्यांना अझोला उत्पादनाचे प्रशिक्षण देवून, अझोला कल्चरचा पुरवठा करण्यात यावा. कृषी विज्ञान केंद्र आणि आत्मा यंत्रणा यांना अझोला उत्पादनाचे प्रात्यक्षिक प्रशिक्षण शेतक-यांना देण्यासाठी व प्रात्यक्षिकासाठी अझोला कल्चरचा पुरवठा करण्यात यावा. या कार्यक्रमांतर्गत अझोला कल्चर पुरवठा आणि प्रशिक्षण या दोन्ही बाबींसाठी प्रती लाभार्थी/यंत्रणा एकूण अंदाजित खर्च जास्तीत जास्त रु.५०००/- (रुपये पाच हजार फक्त) यांच्या ५० टक्के अथवा येणा-या प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० टक्के (दोन्हीपैकी जी रक्कम कमी असेल त्या मर्यादेत) केंद्र शासनाचे अनुदान अनुज्ञेय राहिल. उर्वरीत ५० टक्के खर्च लाभार्थीने करावा. कृषी विज्ञान केंद्र आणि आत्मा यंत्रणेकरीता राज्य शासनाचे ५० टक्के अनुदान अनुज्ञेय राहिल. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-११ नुसार विहित नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा. या कार्यक्रमाचे लेखाशिर्ष स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

- ७) बायपास प्रोटीन उत्पादन केंद्रांच्या स्थापनेकरीता अर्थसहाय्य (Assistance for Establishment of By-Pass Protein Production Units) :

उच्च दुग्ध उत्पादन करणा-या दुधाळ गायी म्हशींच्या पोषणासाठी उत्तम दर्जाचे खाद्य घटक वापरून या खाद्याचे पोषण मूल्य वाढविण्याबरोबरच ते गुरांच्या आहारासाठी पुरेपूर उपयोगात आणणे, हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

या कार्यक्रमांतर्गत दूध महासंघ, खाजगी उद्योजक यांना प्रती दिन ५० मेट्रिक टन उत्पादन क्षमतेचे बायपास प्रोटीन उत्पादन केंद्राची स्थापना करण्यासाठी केंद्र शासनाचे अर्थसहाय्य देय राहिल. सदर युनिटची उभारणी करण्यासाठी रु.१४५.०० लक्ष एवढा खर्च अपेक्षित आहे. सदर युनिटची स्थापना करण्यासाठी लागणारे संयंत्र व यंत्र सामुग्री यांच्या खरेदीसाठी रु.३६.२५ लक्ष किंवा प्रत्यक्ष खरेदी खर्चाच्या २५ टक्के, यापैकी जी रक्कम कमी असेल, त्या मर्यादेत केंद्र शासनाचे अनुदान अनुज्ञेय राहिल. संस्था/उद्योजकाला बँकेच्या कर्ज घेवून उभारावी लागेल.

या कार्यक्रमाखाली संस्था/उद्योजकांचे राष्ट्रीयकृत/व्यापारी बँक/नाबार्ड यांचेकडून प्रकल्पाच्या आर्थिक व्यवहार्यतेबाबत आणि वर्धन क्षमतेबाबत प्रमाणित केलेले प्रस्ताव विचारात घेतले जातील. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-१२ नुसार विहित नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा. या कार्यक्रमाचे लेखाशिर्ष स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

- ८) क्षेत्रनिहाय विवक्षित भागात क्षार मिश्रण, पशुखाद्य कांडी व पशुखाद्य निर्मिती केंद्रांच्या स्थापनेकरीता अर्थसहाय्य (Assistance for Establishment of Area specific Mineral Mixture/Feed Pelleting/Feed Manufacturing Unit) :

पशुखाद्य व विवक्षित भागातील क्षारांच्या कमतरतेनुसार त्या भागात आवश्यक घटक द्रव्यांसह क्षार मिश्रणाची उपलब्धता वाढवून त्याद्वारे पशुधनाच्या आरोग्यात सुधारणा व उत्पादन क्षमतेत वाढ करणे, हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

या कार्यक्रमाखाली सार्वजनिक उपक्रम, खाजगी उद्योजक यांना क्षार मिश्रण, पशुखाद्य कांडी व पशुखाद्य निर्मिती केंद्राच्या स्थापनेकरीता अर्थसहाय्य देय राहिल. या अंतर्गत केंद्र शासनाचे २५ टक्के अनुदान प्रती केंद्र रु.२५.०० लक्ष किंवा प्रत्यक्ष संयंत्र उभारणीच्या खर्चाच्या २५ टक्के रक्कम, या दोन्ही पैकी जी रक्कम कमी असेल, त्या मर्यादेत देय राहिल. या कार्यक्रमाखाली संस्था/उद्योजकांना केंद्रीय अर्थसहाय्याचा लाभ घेण्यासाठी उर्वरीत रक्कम बँकेचे कर्ज घेवून उभारावी लागेल. तसेच राष्ट्रीयकृत बँक/नाबाई यांचेकडून प्रकल्पाच्या आर्थिक व्यवहार्यतेबाबत आणि वर्धन क्षमतेबाबत प्रमाणित केलेले प्रस्ताव विचारात घेतले जातील. या कार्यक्रमाखाली लघू उत्पादन क्षमतेचे प्रकल्प प्रस्ताव देखील विचारात घेतले जातील. या कार्यक्रमासाठी परिशिष्ट-१३ नुसार विहित नमुन्यात प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात यावा. या कार्यक्रमाचे लेखाशिर्ष स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

वैरण व पशुखाद्य विकास या केंद्र पुरस्कृत योजनेच्या सर्वसाधारण मार्गदर्शक सूचना :

- १) या योजने अंतर्गत सर्व कार्यक्रमांना व्यापक प्रसिध्दी देण्यात यावी.
- २) उपरोक्त कार्यक्रमा अंतर्गत अनुसूचित जाती/जमातीचे लाभार्थी/संस्था/उद्योजक यांचे करीता एकुण तरतुदीच्या अनुक्रमे १६.२ टक्के व ८ टक्के निधी आरक्षित ठेवून, त्यानुसार खर्च करण्यात यावा, तसेच वैयक्तिक लाभाच्या योजनांमध्ये ३० टक्के महिला लाभार्थींना लाभ देण्यात यावा.
- ३) वन विभाग, कृषी विभाग यांनी त्यांच्या प्रशासकीय विभागाच्या मान्यतेने सदर कार्यक्रमांतर्गत त्यांचे प्रस्ताव सचिव(पदुम) यांचे मार्फत केंद्र शासनास सादर करावेत.
- ४) या योजने अंतर्गत लाभ दिलेल्या लाभार्थी/संस्था/शासकीय विभाग/प्राधिकरणांनी केंद्र शासनाने विहित केलेल्या प्रपत्रान्वये खर्चाचे उपयोगीता प्रमाणपत्र, भौतिक प्रगतीचा अहवाल आणि खर्चाचा तिमाही अहवाल केंद्र शासनास सादर करणेसाठी आयुक्त पशुसंवर्धन यांचे मार्फत नियमितपणे शासनास सादर करावा.
- ५) या योजनेचे अंमलबजावणी अधिकारी तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त राहतील.
- ६) या योजनेच्या अंमलबजावणीचे विभागीय स्तरावर प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन यांनी आणि राज्यस्तरावर अतिरिक्त आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य यांनी सनियंत्रण करावे.
- ७) या योजनेकरीता खालीलप्रमाणे राज्यस्तरीय सनियंत्रण समिती स्थापन करण्यात येत आहे.

सचिव, कृषी व पदुम विभाग,(पदुम), मंत्रालय, मुंबई	- अध्यक्ष
आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	- सदस्य
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळ, अकोला	- सदस्य
व्यवस्थापकीय संचालक, पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी, महाराष्ट्र मेंढी व शेळी विकास महामंडळ, गोखलेनगर, पुणे	- सदस्य
केंद्र शासनाच्या पदुम विभागाचे/नियोजन विभागाचे प्रतिनिधी	- सदस्य
अतिरिक्त आयुक्त पशुसंवर्धन, आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांचे कार्यालय	- सदस्य
उपसंचालक वैरण विकास, आयुक्त पशुसंवर्धन पुणे यांचे कार्यालय	-सदस्य सचिव

या समितीने आवश्यकतेनुसार / दर तिमाहीस बैठक घेवून योजनेच्या प्रगतीचा सविस्तर आढावा घ्यावा.

- ८) या योजनेच्या सविस्तर मार्गदर्शक सूचना आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे स्तरावरून क्षेत्रीय अधिका-यांना निर्गमित करण्यात याव्यात.

सदरचा शासन निर्णय नियोजन विभागचे अनौपचारिक संदर्भ क्र ३२०/१४३१ दिनांक १०/८/२०११ व वित्त विभागाचे अनौपचारिक संदर्भ क्र ४०२/११/व्यय-२ दिनांक १/९/२०११ अन्वये व त्यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०११०९३०११२४३०००१ आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

स्वाक्षरीत/-

(डॉ.मा.ना. सवाईसोनकांबळे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. सर्व मा. विधानसभा / विधानपरिषद सदस्य / संसद सदस्य
२. सर्व मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहाय्यक.
३. मा. राज्यपालांचे सचिव.
४. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.
५. मा. उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.
६. सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांचे मध्यवर्ती कार्यालये.
७. प्रधान महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई-४०० ०२०.
८. प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई-४०० ०२०.
९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
१०. प्रधान महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
११. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई (५ प्रती)
१२. प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. प्रधान सचिव कृषि फलोत्पादन व पणन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५. प्रधान सचिव, महसुल व वन विभाग (वने), मंत्रालय, मुंबई
१६. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती).
१७. आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१८. सर्व जिल्हाधिकारी.
१९. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
२०. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.
२१. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन.
२२. विधीमंडळ ग्रंथालय (१० प्रती)
२३. उपसंचालक, लेखा व कोषागार, कोकण विभाग, कोकण भवन, नवीन मुंबई/पुणे/नागपूर/औरंगाबाद/नाशिक/ अमरावती.
२४. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२५. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त.
२६. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद.
२७. अवर सचिव, पदुम-३/कक्ष अधिकारी पदुम-१/१६, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२८. निवड नस्ती.